

Draag uw steentje bij aan het
Theater van Thorikos
het oudste stenen theater van de antieke wereld

Opgravingen 1963 in het Theater van Thorikos

Steun ‘Theater van Thorikos’ en draag uw steentje bij

Wetenschappelijke kennis valt en staat met de kwaliteit van de *gepubliceerde* onderzoeksdata. Het is dan ook een grote lacune dat het oudste stenen theater van de antieke wereld nog steeds niet afrondend is gepubliceerd. Om deze lacune op te vullen wordt financiering gezocht via het kanaal van Fondsenwerving van de Universiteit Gent. Dit dient ter bekostiging van twee studiecampagnes in Griekenland (2018-2019) en een beperkt aantal kleine controle-opgravingen. De finale publicatie zal verschijnen bij Uitgeverij Peeters in Leuven en daarnaast komen de ruwe data ook in open access beschikbaar.

Particulieren en bedrijven vragen we dit project te steunen met een gift op het rekeningnummer van het Universiteitsfonds:

390-0965803-29 of IBAN: **BE26 3900 9658 0329**

(BIC: BBRUBEBB) onder vermelding van ‘Thorikos LW-619’.

Voor bedragen vanaf 40 EUR wordt een fiscaal attest afgegeven door de Universiteit Gent. Als schenker krijgt u dan in het voorjaar van het jaar volgend op uw gift een fiscaal vrijstellingsattest waarmee u 45% van een gift in de personenbelasting kunt terugkrijgen. Deze fiscale regeling geldt enkel voor schenkers die in België belastingplichtig zijn. Uw gift komt volledig ten goede van het Thorikos Theaterproject aangezien de Universiteit geen overhead berekent.

Thorikos

In het zuidoosten van Attica, het achterland van Athene, ligt de antieke mijnbouwstad Thorikos. In dit strategisch gelegen centrum van de zilver- en loodmijnbouwstreek Laurion voeren Belgische archeologen al sinds 1963 onderzoek uit. In de Gouden Eeuw van Athene, de 5de eeuw v.Chr., vormde het zilver uit de Laurion de basis van de Atheense economie. Zeer bekend is het verhaal van de Atheense staatsman Themistokles die na de vondst van een zeer rijke zilverader de Atheense burgers overtuigde de opbrengst te investeren in de bouw van een oorlogsvloot bestaande uit triremes. Dankzij deze vooruitziende blik wist Athene in 480/479 v.Chr. de Perzen te verslaan en zich hierna als dé grootmacht in het Oostelijke Middellandse Zeegebied te positioneren. Het archeologisch onderzoek heeft echter aangetoond dat al vele eeuwen eerder, sinds de Vroege Bronstijd (c. 3200-2000 v.Chr.), zilver werd gewonnen in Thorikos.

Multidisciplinair onderzoek

Het archeologisch onderzoek, dat vanuit de Universiteit Gent wordt georganiseerd en gecoördineerd, is zeer interdisciplinair en wordt gekenmerkt door een nauwe samenwerking met historici, geografen, geologen, geomorfologen, hydrologen, mijnbouwkundige specialisten, archeozoologen en paleoecologen. Naast de Universiteit Gent participeren ook teams van de Université de Liège, de Universiteit Utrecht, de Georg-August Universität Göttingen, de Université de Lorraine (Nancy) en de Ionian University (Corfu) in dit grote project.

Elk van de teams richt zich op een ander aspect van de site. De Franse collega's van Nancy onderzoeken met geavanceerde prospectietechnologieën de mijngangen die tot meer dan 4km en op verschillende niveaus in de berg zijn gehouwen. Het Duitse team uit

Göttingen richt zich op de publicatie van een van de huizen in de Industriële Wijk (6de-4de eeuw v.Chr.). Het Luikse team onderzocht de Myceense tholosgraven op de Velatouriheuvel (16de – 13de eeuw v.Chr.) en start in 2018 een nieuw onderzoek naar de bijbehorende Bronstijdnederzetting op de Acropolis. De Universiteiten van Gent en Utrecht hebben in een intensieve prospectie de gehele nederzettingenheuvel onderzocht, waarbij meer dan 60.000 vondsten en sporen van het Finale Neolithicum (c. 4500-3200 v.Chr.) tot aan de Vroegmoderne tijd werden gedocumenteerd die het unieke belang van deze site onderstrepen. Voor het eerst konden de verschillende zones die tussen 1963 en 1989 werden opgegraven op basis van gedetailleerde archeologische verspreidingskaarten met elkaar verbonden worden. Het Gents-Utrechtse team zal zich in de komende vijf jaar richten op archeologische opgravingen van de Vroege IJzertijdbewoning op de Acropolis (9de – 7de eeuw v.Chr.), een woontoren in de Industriële Wijk, en het restant van een verdedigingsmuur, die waarschijnlijk ten tijde van de Peloponnesische Oorlog werd gebouwd (eind 5de eeuw v.Chr.).

Het Theater

Het belangrijkste monument van Thorikos is zonder twijfel het antieke theater, dat algemeen als het oudste stenen theater van de Griekse wereld en daarmee van de hele oudheid beschouwd wordt. De oudste versie wordt nog aan het eind van de 6de of – waarschijnlijker – begin van de 5de eeuw v.Chr. gedateerd met een monumentalisering in het midden van de 5de eeuw en een uitbreiding in de 4de eeuw v.Chr.. In dit ‘landelijke’ theater werden na de première in het Dionysos-theater van Athene de tragedies van Aischylos, Sophokles en Euripides opgevoerd. Een nog onbeantwoorde vraag is in hoeverre dit theater ook een publieke functie heeft vervuld als politiek centrum (agora?) van de deme Thorikos.

Hoewel er in de jaren '60 van de vorige eeuw archeologische opgravingen werden verricht en er ook een gedetailleerd steenplan van de architectuur kon worden vervaardigd, bleef dit monument tot op heden ongepubliceerd, op een preliminair rapport na. Recent archeologisch onderzoek van de Griekse Oudheidkundige Dienst langs de orchestra van het theater naar aanleiding van stabilisatiewerken hebben nieuwe data opgeleverd, die echter ook ongepubliceerd bleven. Met Griekse collega's van de Ionian University van Corfu wil het Gentse team het theater van Thorikos nu de langverwachte definitieve publicatie bezorgen. Dit vereist enerzijds een grondige studie van het oude en nieuwe vondstmateriaal en de architectuur en anderzijds een aantal aanvullende kleine opgravingen. De totale kosten worden geraamd op 26.000 EUR: 13.000 EUR in 2018 en 13.000 in 2019.

Voor meer informatie:

Prof. Roald Docter

Universiteit Gent

Vakgroep Archeologie

Sint-Pietersnieuwstraat 35

9000 Gent

Tel. 0032.9.3310169

GSM 0032.484.734641

Email: [Roald Docter@UGent.be](mailto:Roald.Docter@UGent.be)